

Det vil derfor let kunne skee, at Et og Andet siges, som hellere maatte være usagt. Jeg vil navnlig gjøre opmærksom paa, at den ærede Taler ikke tilstrækkeligt sondrede Kongen og Regjeringen, og jeg vil derfor anmode om, at denne Sondring i den øvrige Diskussion maa blive jagttaget saaledes, at Kongen ikke bringes ind i Diskussionen. Jeg vilde ogsaa have ønsket, at den ærede Taler, efterat Formanden havde erindret derom, ikke paany havde bragt Ting, der ere foregaaede udenfor Thinget, ind i Forhandlingerne, og jeg skal dertil knytte den Anmodning, at der ikke i Anledning af den gjorte Antydning begyndes nogen Diskussion derom.

Konseilspræsidenten: Det vil let indsees, at under en Forhandling som den nærværende kan man dog ikke aldeles see bort fra, at Rigsdagen ikke er Rigsraadet, og der ligger derfor, hvor imødekommende man end vil være, heri en Grændse for Udtalelserne; men, selv bortset deraf, vil det tillige let indsees, at, naar Spørgsmaal ere sværende, vil det ikke kunne Andet end udøve en skadelig Indflydelse, dersom man udtalte sig om dem; naar derimod Sagen foreligger fuldstændigt og heel, tvivler jeg ikke om, at Regjeringens Fremgangsmaade vil finde det fremtidige Rigsraads Billigelse. Der er imidlertid enkelte Punkter, som jeg, dog skal tillade mig at berøre. Det ærede Medlem, der nu satte sig, slog saa stærkt paa, at der skulde være et Program, førend en Krig begyndte. Jeg kan ikke Andet end gjen tage, at et saadant Program vilde jeg ikke ansee for hensigtsmæssigt. Fredens Vilkaar heroe paa Krigens Udfald. Dette „til sidste Mand og til sidste Skilling“ vide vi jo godt udtrykker mere en poetisk Form end en virkelig Tingenes Tilstand; thi endnu er det ikke kommet dertil, at noget Folk har været bragt saa vidt, at virkelig den sidste Mand er bleven opoffret, og desuagtet har det maattet finde sig i Noget, som det ikke troede, det burde finde sig i. Naar den ærede Taler derimod begrænses denne sin Fordring saaledes, at man dog i det Mindste kunde sige noget Negativt, at man f. Ex. kunde sige, at man ikke vil gaae ind paa et Slesvig-Holsteen, at man ikke kan

gaae ind paa et selvstændigt Slesvig, da kan jeg ikke Andet end aldeles tiltræde hans Ytringer i saa Henseende — et selvstændigt Slesvig forstaaet saaledes, at det skulde have samme Stilling, som man havde tiltænkt Holsteen i Monarkiet. Men vilde det dog ikke være af stor Betænkelse at udtale dette og sige: Det er vort Program? Er der ikke mangfoldige andre Muligheder, hvorom man kunde sige til mig: Det vil Du dog gaae ind paa? Slesvigs Deling f. Ex. nævnte den ærede Taler ikke; men jeg maa dog sige, at det kunde jeg heller ikke tænke mig Muligheden af at gaae ind paa. Men man kunde jo fremdeles udtænke ganske andre Ting og sige: Det har han ikke sagt, at han ikke vilde kunne gaae ind paa, og det kan der derfor gaaes ind paa. Det er virkelig aldeles umuligt at udtømme Alt det, som man ikke vilde kunne gaae ind paa. Imidlertid glæder det mig at kunne udtale ganske bestemt, at det ligger udenfor det, jeg kan tænke mig som nogenstørst Mulighed, at nogen dansk Regjering vil kunne gaae ind paa nogen af de tre Ting, jeg her har nævnt, uden at være ligefrem tvungen dertil.

Dette er altsaa eet af Hovedpunkterne. Jeg veed ikke, om det, efterat jeg har udtalt dette, skulde være nødvendigt at komme med nye Andragender og Adresser. Det er imidlertid en Selvsølge, at Regjeringen maa forholde sig temmelig passiv ligeoverfor Tanken om nye Adresser, da den foreliggende jo ikke engang endnu er fuldstændig færdig. Jeg deler i Øvrigt ganske den ærede Talers Ønske om, at enhver Bevægelse maa gaae igjennem Representationen; men jeg nærer dog aldeles ingen Frygt for Bevægelser udenfor den, og jeg vilde høiligen beklage, om nogenstunde Regjeringen skulde lade sig bevæge af saadanne. Jeg vilde ibetmindste fra min Side ikke tage i Betænkning at bruge de yderste Midler, for at forhindre, at de skulde udøve nogen Paavirkning. Der er endnu et Punkt, som jeg, inden jeg sætter mig, maa berøre. Den ærede Taler sagde, at var der Tale om Mobilisation i Forsatningen af 18de November f. A., saa var det Noget, som — jeg troer, han sagde — han vilde kunne finde sig i (Ploug: Som ikke var saa farligt!); altsaa, som ikke var saa farligt, men naar der dertil